

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسندگان: استاد اکبر قریشی و احمد پوپل
۲۵ جنوری ۲۰۲۱

معرفی دستگاه های استخباراتی که در جهان فعالیت دارند!

۶

۱۴ - استخبارات در افغانستان

دولت های افغانستان در طول تاریخ اداره و دفتری را به نام داروغه، هرکاره باشی، ضبط احوالات، مصونیت ملی، اگسا، کام، خدمات امنیتی دولت، وامنیت ملی داشتند. کارکنان این اداره را به نام مخبر، خفیه، مخصوص، راپورچی، احوالبر، خادیسیت یا امنیتی نامیده و می نامند. مردم از کارکنان این وظیفه ناخوش بوده و دوری می جستند. کارکنان استخبارات نزد همه منفور بودند. پادشاهان و حاکمان افغانستان فعالیت استخباراتی دولت را برای حفاظت پادشاهی خود استفاده می کردند. آن ها توسط این ادارات مردم را تهدید، محبوس و یا به قتل می رسانیدند. در دوره شاهی عبدالرحمن خان اطلاعات خارجی که محدود به اخبار از هند برتانوی می شد به ناظر محمد صفر خان پدر انور بسمل شاعر که به نام امین اطلاعات (معادل ریاست قبایل و سرحدات) یاد می گردید سپرده شده بود. اما اطلاعات داخلی به نائب میرسلطان میرزا محمد حسین خان « پدر استاد خلیلی» و نائب عبدالرؤف سپرده شده بود. چون امیر مانند تمام پادشاهان افغانستان و کودتاچیان هفت ثوری از مردم افغانستان بیشتر از دشمنان خارجی کشور ترس داشت به همین سبب تمام حرکات و گفتار مردم را زیر نظر قرار داده و برخورد وحشیانه علیه مردم صورت می گرفت.

کوتوالان امیر چون به هیچ کس جز امیر جوابده نبودند و امیر هم جنایتکار قسی قلبی بود و سرکوب مردم را در دستور کار خود قرار داده بود. کوتوالان دست به جنایات وسیعی به دستور امیر علیه مردم افغانستان زدند امیر برای پوشاندن گناهان خود نائب میرسلطان را اعدام کرد. «شش کلاه» و «نام گیرک» دو اداره تحت امر امیر بودند که مردم از شنیدن نام آنها نفرت و انزجار عمیق خود را ابراز می کردند. «شش کلاه» اداره سنجش محاسبات امور مالی و تعیین دارائی محکومین بود که سر رشته دار آن مرزا محمد حسین خان کوتوال و اعضای آن میرزا میرسلطان میرزا محمد قاسم خان روزنامهچ، میرزا سید محمود قندهاری، میرزا شیرعلیخان و میرزا غلام حسن خان بودند. اینها برای ابراز حسن خدمت به امیر بسا خانواده ها و مردم بی گناه را به عناوین مختلف مجرم قلمداد می کردند که به امر امیر کشته می شدند. «نام گیرک» یک نوع ترور سری رسمی بود که توسط کوتوالان امیر به امر و نام امیر عملی می

گردید. در نصف شب خانه اشخاص مورد نظر دق الباب شده و خودش برده می شد بعد از آن مرده وزنده شخص گم می شد و مردم از ترس امیر جرأت اظهار و استغاثه نداشت. عین این روش در دوران حاکمیت مزدوران روس نیز حاکم شد که تا امروز خانواده ها از مرده وزنده اعضای فامیل خود اطلاع ندارند.

در دوره **نادرشاه** و **ظاهر شاه**، **نورمحمد ترکی**، **حفیظ الله امین**، **ببرک کارمل** و **نجیب الله** استخبارات افغانستان مانند دوره امیر عبدالرحمن و امیر حبیب الله مسؤول قتل و زندانی کردن بسیاری از شهروندان افغانستان بود. به همین شکل در دوره سلطنت **امیر حبیب الله خان** تعداد زیادی از روشنفکران که به نام مشروطه خواهان دوره اول معروف هستند توسط استخبارات زندانی و تعدادی نیز به قتل رسیدند. راپور مشروطه خواهان توسط «برگد عظیمو» پدر کلان جنرال نبی عظیمی داده شد که عده ای از آنها چون جوهرشاه خان غوربندی، عبدالقیوم خان الکوزی، لعل محمد خان کابلی، محمد ایوب خان پوپلزائی، مولوی محمد سرورخان و اصف رهبر مشروطه خواهان، محمد عثمان خان پروانی کشته شدند. از این جمع سه نفر شان به شکل وحشیانه به توپ پرانده شدند و بقیه به طرق دیگر اعدام شدند. تقریباً تمامی دولتهای گذشته ازین رویه استفاده نموده است. استخبارات افغانستان تا زمان صدرات داوود خان زیادتیر بالای مخالفان داخلی فعالیت داشته سرویس های خارجی ضعیف داشتند. در زمان صدرات **داوود خان** استخبارات افغانستان کار را بالای **پاکستان** آغاز نمود. بخش نظامی مستقل از بخش ملکی بود و رئیس استخبارات نظامی گزارش خود را به پادشاهان ویا وزرای دفاع می داد.

خدمات امنیتی یا فعالیت های جاسوسی: این ارگان مسؤول جمع آوری اخبار اطلاعات سری، افشاء، کشف، تجزیه و تحلیل و دفع می باشد. وظیفه این ادارات بهره برداری از اطلاعات و دفاع از امنیت ملی در حمایت و اجراءات قانونی، دفاع از اهداف سیاست خارجی دولت می باشد. ابزار جمع آوری اطلاعات آشکار و پنهان هستند که شامل جاسوسی، راهگیری، ارتباطات، تعرض، از همکاری با نهادهای دیگر و در اثر ارزیابی از منابع عمومی دیگر می باشد. کشف تحلیل و تجزیه و دفع و تعرض از بخش فعالیت های مهم سرویس اطلاعات است. به طور عموم سرویس های استخباراتی ذیل در کشور فعالیت می نمودند.

۱ - سرویس اطلاعات امنیت ملی

۲ - امنیت از سیاست های خارجی

۳ - سرویس اطلاعات نظامی

۴ - سرویس اطلاعات مخابراتی

۵ - خدمات اطلاعات ضد **تروریسم** و مواد مخدر

اداره استخبارات در زمان نادر خان و ظاهر شاه به نام ضبط احوالات و در دوره داوود خان به نام مصونیت ملی مسمما بود. این اداره بعد از کودتای ثور تحت نام «اگسا» «کام» «خاد» و «وزارت امنیت دولتی» کار می کرد و در زمان حکومت مجاهدین در یک دوره کوتاه به نام وزارت امنیت ملی و بعد از اشغال کشور توسط امریکا و متحدین ناتوئی آن به نام ریاست عمومی امنیت ملی یاد می گردد.

ریاست خدمات امنیتی دولت (خاد)

در سال ۱۳۵۷ دولت کودتائی وقت با همکاری اداره «**کاگی ب**» ریاستی را به نام «**اگسا**» (دافغانستان د گتو ساتنی اداره) تأسیس نموده تمام جواسیسی که در ضبط احوالات و مصونیت ملی جمع شده بودند را به میراث برد و رفقای

حزبی شان هم داوطلبانه به عضویت این اداره در آمدند. ریاست «اگسا» در بخش خارجی و داخلی دفترهای را باز نمود. این اداره موجب قتل هزاران افغان از سیاستمدار و غیر سیاستمدار گرفته تا کارگران، دهقانان اهل کسبه و روشنفکران گردید. اعضای تمام احزاب سیاسی کشور واجب القتل شمرده شده و کشور را خالی از شخصیت‌های اجتماعی و سیاسی شناخته شده گردانید. در ۱۶ سپتمبر ۱۳۵۸ بعد از قتل تره کی «اگسا» به «کام» (کارگری استخباراتی مؤسسه) تبدیل شد و بار تمام گناهان و کشتار ها به دوش تره کی انداخته شد. در ۶ جدی سال ۱۳۵۸ بعد از اشغال کشور «کام» به «خاد» (خدمات امنیتی دولت) تبدیل گردید که صرف برای حفاظت دولت و کارکنان حزبی بود و بخش های کشف و اطلاعات خارجی در آن وقت توسط روسها اداره می شد. خاد از سه بخش تشکیل گردیده بود.

۱- خاد داخلی یا ریاست خاد که در بخش کشف و گرفتاری مخالفان دولت در داخل کشور فعال بود
۲ - خاد نظامی که برای کشف مخالفان داخل ارتش فعالیت می کرد وزیر نظر «جی ار یو» اطلاعات ارتش شوروی کار می کرد

۳ - خاد خارجی که برای دفع برنامه های خارجی و فعالیت در بین احزاب مقیم پاکستان و ایران فعالیت می کرد. خاد خارجی گرچه ظاهراً بخشی از خاد عمومی بود اما رهبری آن مستقیماً به دوش روسها بود و مقر آن در وزارت اقوام و قبایل بود که در سابق هم دولت افغانستان کار استخباراتی خارجی را از راه ریاست اقوام و قبایل انجام می دادند که امین اطلاعات ریاست قبایل را تحت اداره خود داشت. در ابتداء ریاست خاد به جز کارکنان ادارات ضبط احوالات و مصونیت ملی داوود خان پرسنل حرفه ای نداشت و عمدتاً اعضای حزب کار اطلاعاتی را انجام می دادند اما بعد از آن که امتیازات بسیاری برای اعضای خاد دولت کودتا قابل شد تشکیلات خاد وسعت پیدا نمود و برای کادرهای این ریاست کورس های آموزش در کابل و شوروی توسط روسها دایر گردید. متناسب به جنایات خاد در حق مردم آزاده ما این اداره بد نام سپس به وزارت «امنیت دولتی» ارتقاء داده شد. وزارت امنیت توسط کورس های کوتاه مدت و طویل مدت و امتیازات زیاد توانست تعداد زیادی را به این اداره جذب کند و کادر مسلکی تربیه نماید. این کادرها توانست گروپها و نمایندگی های مخفی در یک تعداد از کشورها تأسیس نماید. ریاست های ذیل در تشکیلات این وزارت وجود داشت:

- ۱ - ریاست اول
- ۲ - ریاست حوزه ها
- ۳ - ریاست چهارم (بخش اقتصاد)
- ۴ - ریاست پنج (بخش عملیات اوپراتیفی)
- ۵ - ریاست ۶
- ۶ - ریاست (تحقیق)
- ۷ - ریاست (تعقیب)
- ۸ - ریاست ۱۰ (کنترول کارکنان)
- ۹ - ریاست ۱۱ (مخابرات)
- ۱۰ - ریاست ۱۲ (سرحدات)
- ۱۱ - مدیریت ل ۴۵ (شفر)
- ۱۲ - مدیریت ل ۱۵ (نشرات)

۱۳ - ریاست کدرو پرسونل

۱۴ - ریاست اداری

۱۵ - ریاست تخنیک و ترانسپورت

۱۶ - غند محافظ ۱۰۱

۱۷ - لوای ۱۰

۱۸ - غند اوپراتیفی ریاست ۵ و غیره را تأسیس نماید.

علاوه بر (کا جی بی) سازمان اطلاعات یکتعداد کشورهای اروپای شرقی، عراق، کوبا، سوریه، لیبیا، هند و المان شرق نیز با خاد افغانستان همکاری داشتند. این اداره با ۱۱ حزب پاکستانی، حزب توده و مجاهدین خلق ایرانی و اکثریتی ها همکاری وسیع داشت. وزارت امنیت بالاخره در سال ۱۳۷۲ منحل شد. علت منحل شدن آن سه چیز بود.

۱ - عقبنشینی اتحاد شوروی از صحنه سیاست جهانی

۲ - ناتوانی مالی به سبب وابستگی عمیق شان به روسها برای مبارزه در برابر مخالفان.

۳ - ضعف درونی و تضاد های رهبران حزب دموکراتیک خلق

وظایف خدمات امنیتی دولت در افغانستان

۱ - فراهم نمودن تجزیه و تحلیل اطلاعات در مناطق مربوط به امنیت ملی.

۲ - هشدار دهنده سریع قبل از بحران قریب الوقوع.

۳ - حفاظت دولت از بحران های ملی و بین المللی و کمک نمودن دولت غرض تشخیص اهداف فعلی و آینده مخالفان.

۴ - اطلاع دهنده برنامه ریزی دفاع ملی و عملیات نظامی.

۵ - کشف و افشای عناصر مخرب به وطن و دولت.

۶ - محافظت کننده اسرار اطلاعات محرم خود از مخالفان.

۷ - مخفیانه عمل نمودن غرض اجرای منافع ملی-بخوانید رژیم- و امنیت بین المللی.

۸ - دفاع در برابر تلاش های دیگر سازمان های اطلاعاتی، و عمل کردهای مخربانه فردی و جمعی مخالفان.

۹ - مبارزه در برابر تروریزم و قاچاق مواد مخدر و اسلحه

۱۰ - جلوگیری از فعالیت های اقتصادی ممنوعه و حفاظت دارائی عامه و بحران اقتصادی.

۱۱ - جلوگیری از رشوت، فساد اداری و خود سری در ادارات دولتی.

مسئولین ادارات اطلاعاتی در گذشته و اکنون:

National Directorate of Security «ان دی اس»

بعد از تجاوز امریکا و ناتو اولین نهادی که قوای متجاوز برای احیای آن تلاش کرد نهاد های اطلاعاتی بود برای نهاد اطلاعاتی در وهله اول پنتاگون ۴۰۰ میلیون دالر خرچ کرد. «سی آی ای» با به کار گیری جواسیس حزب دموکراتیک خلق که امور اطلاعاتی حکومت ربانی مسعود را پیش می بردند «ان دی اس» را دوباره بر خرابه های خاد بنا کرد. بی جهت نگفته اند که «ان دی اس» حاصل تجارب «کا گ ب» و «سیا» است. امریکائی ها هنوز مطمئن نشده بودند که این سازمان برای انجام مأموریت هایش کارائی دارد و یا خیر. اعلام نشد که «سیا» چه انتظاری از «ان دی اس» داشت و کارائی «ان دی اس» مرتبط با مسایل داخلی افغانستان است و یا وظایف دیگر که

امریکا بر عهده این سازمان قرار می دهد. گزارش شده که شماری از نیروهای استخباراتی افغانستان توسط کارکشته ترین افسران استخباراتی کشور های غربی متحد افغانستان که ظاهراً از اعضای سازمان «سیا» می باشند در پایگاه نصرت در ناحیه سیاسنگ، حوالی تپه مرنجان در کابل آموزش می بینند.

ریاست عمومی امنیت ملی (National Directorate of Security) در رأس هرم امنیتی افغانستان، نهادی دولتی در این کشور است که مستقیماً تحت نظر رئیس جمهور اداره می شود.

در تعریف وظایف این ساختار نوشته اند: به امور استخباراتی (اطلاعاتی) و امنیتی می پردازد و وظیفه جمع آوری اطلاعات، حفاظت اطلاعات و فعالیت های ضد اطلاعاتی و ضد تروریستی را در داخل و خارج از افغانستان بر عهده دارد.

در تعریف ساختار ریاست عمومی امنیت ملی افغانستان آمده است: وظیفه استخبارات جمع آوری اطلاعات، کشف، دفع و خنثی کردن فعالیت و برنامه های دشمنان داخلی و خارجی است.

رئیس اطلاعات «ان دی اس» توسط رئیس جمهور افغانستان انتخاب می گردد و برای گرفتن رأی اعتماد به شورای ملی افغانستان معرفی می شود.

حال که استخبارات افغانستان زیر نام «ریاست عمومی امنیت ملی»، «ان دی اس»، فعالیت می کند، در جنگ های فکری، چریکی، ستراتیژیک، عملیات کماندویی و به خصوص در عرصه اطلاعاتی- جاسوسی در مقابل دشمنان داخلی و خارجی، گرچه نمی توان گفت کاملاً ناکام یا ناکارآمد است، اما بسیار ضعیف است.

به عقیده کارشناسان، با توجه به قبضه شدن این ساختار توسط نیروهای امریکائی و حضور بالفعل آنها در پیشبرد برنامه های آن، در بسیاری از موارد مسؤولان و مأموران دستشان برای تصمیم گیری باز نبوده، در حالی که از سوی دیگر سیاستمداران قدرتمند افغانستان در مسائل داخلی و خارجی امنیت ملی نیز هر یک در سایه منافع خویش به دخالت در این ساختار می پردازند.

از اوایل حکومت حامد کرزی تاکنون که اشرف غنی در رأس دولت است، عارف سروری، امرالله صالح، ابراهیم سپین زاده، رحمت الله نبیل و اسدالله خالد، معصوم ستانکزی، و احمد ضیاء سراج از جمله رئیسان امنیت ملی بوده اند که در رأس استخبارات افغانستان قرار داشته اند. رؤسای این نهاد عمدتاً به جمعیت و دیگر احزاب مختلف جهادی وابسته بوده اند؛ این امر شدت جنگ قدرت در اطراف این ساختار را نشان می دهد.

در این حال، با توجه به این که حفظ امنیت شهروندان از مهم ترین وظایف این ارگان است ولی افغانستان به پایگاه امن برای مهم ترین سازمان های اطلاعاتی منطقه و جهان تبدیل شده است.

هممرز بودن با چین، جمهوری اسلامی ایران و قرار گرفتن پشت مرزهای کشورهای آسیای میانه (حیاط خلوت روسیه) افغانستان را به خاستگاهی برای فعالیت بسیاری از سازمان های اطلاعاتی تبدیل کرده است؛ نمایی که گفته می شود سازمان اطلاعاتی این کشور نیز یکی از بازیگران آن محسوب می شود.

به نوشته «شبکه اطلاع رسانی افغانستان»، بعد از اشغال افغانستان بالغ بر هزار نفر از کارمندان سازمان «سیا» در این کشور به طور مداوم مستقر بوده اند.

بر اساس گزارش این پایگاه اطلاع رسانی که در سال ۱۳۹۲ منتشر شد: «بیش از یک هزار نفر از افسران سیا، تحلیلگران و سایر کارمندان در افغانستان مستقر بودند تا در ظاهر به دستگیری رهبران القاعده کمک کنند، در حالی که سازمان جاسوسی امریکا وظیفه جمع آوری اطلاعاتی را داشت که برای کاخ سفید بسیار حیاتی بود»

این پایگاه اطلاع‌رسانی با متهم کردن سازمان‌های دولتی افغانستان و نیز برخی از گروه‌های سیاسی این کشور به همکاری با امریکا، نوشت: «در حال حاضر سازمان سیا در افغانستان جاسوسان وطنی فراوانی دارد که، مطیع‌تر از نیروهای فعال سیا، برای این سازمان فعالیت می‌کنند.»

سازمان اطلاعات خارجی المان در افغانستان از خبرنگاران فعال در این کشور جاسوسی می‌کند

این خبر در مجله المانی اشپیگل هم انتشار یافته و به تفصیل به آن پرداخته شده است

به گفته کارشناسان، بی‌تفاوتی سازمان‌های امنیتی افغانستان نسبت به این فعالیت‌ها بیانگر ناتوانی این ساختار در مقابله با چنین فعالیت‌هایی است که خود یک مصیبت محسوب می‌شود، اما مصیبت بزرگ‌تر احتمال همکاری آن و تسهیل فعالیت سازمان‌های اطلاعاتی در خاک افغانستان و حتی کشورهای همجوار است.

ادامه دارد